

شناخت الگوهای معماری بومی در بناهای مسکونی بافت قدیم بوشهر، نمونه موردی عمارت نوذری¹

فرنگیس حقیقت^{1*}

1- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشکده هنر و معماری دانشگاه شیراز،
haghighat.farangis@gmail.com

چکیده

نگاهی گذرا به معماری بومی مناطق مختلف ایران، حکایت از شناخت خصوصیات محیطی و انسانی پهنه‌های متنوع ایران و چاره اندیشی هوشمندانه نیاکان ما برای استفاده هر چه بیشتر از مواهب طبیعی و مقابله با مشکلات و ناهنجاری‌های اقلیمی-محیطی آن را دارد. از این رو خصوصیات هر منطقه با اقلیم خاص خود و فرهنگ ویژهی مردمانش در قالب الگوی معماری بومی آن نمود یافته است. معماری بومی بندر بوشهر، شهری که دارای هویت متمایز و از نقاط شاخص سواحل خلیج فارس است، نیز ویژگی‌های منحصر بفردی دارد که شناخت این معماری و راهکارهای بومی آن زمینه ارزشمندی برای استفاده از آن‌ها در فضاهای جدید شهر ایجاد می‌کند. در این تحقیق معرفی و شناخت الگوها و کیفیات به کار رفته در معماری بومی بوشهر را در قالب یک عمارت -عمارت نوذری- و با هدف کاربرد این راهکارها در طراحی‌های جدید در این منطقه جست و جو کرده ایم. از این رو نوع ارتباط بنا با محیط پیرامون، توالی فضایی خاص، سازماندهی فضاهای پروخالی، توجه به شرایط اجتماعی و فرهنگی، انطباق با شرایط محیطی و اقلیمی و معماری ویژه و متمایز بنا مورد توجه قرار گرفته است.

واژه‌های کلیدی: بندر بوشهر، معماری بومی، الگوهای معماری، عمارت نوذری

1- مقدمه

معماری بومی همان‌طور که از نامش پیداست همانند پرچم مبین معماری هر منطقه (اقلیم) است و هنر ساخت و پرداخت معماری، با توجه به باورهای فرهنگی، آداب و رسوم، هویت و اقلیم می‌باشد و در بُعدی دیگر به معنای معماری همساز با طبیعت و محیط که دربرگیرنده معماری و طبیعت در کنار هم است با حفظ آسایش ساکنین است. [1] یک امر کلی که تقریباً در رابطه با کلیه ساختارهای سنتی و بومی ایران صدق می‌کند، همگونی آن‌ها و بویژه محیط‌های مسکونی با عوامل اقلیمی است. این مطلب را در سواحل دریای خزر، کرانه‌ی خلیج فارس و دریای عمان، دامنه قله مرتفع و حاشیه کویر مرکزی می‌توان به وضوح مشاهده نمود. بافت شهری، فرم بنا، جزییات و نوع مصالح در هریک از این مناطق در تطبیق کامل با شرایط اقلیمی می‌باشند. [2] البته تأثیر

¹ از بناهای شاخص بافت قدیم بوشهر است که در محله کوتی و همجوار با مرکز این محله قرار گرفته است.